

Sosiaalisen oikeudenmukaisuuden näkökulma ilmastopolitiikkaan, ilmastokriisiin ja asumiseen

Ilmastoviisaan asumisen kevätpäivä 12.5.2022

DeCarbon-Home

Joni Vainikka, Helsingin yliopisto

Lappeenranta 27.2.2022

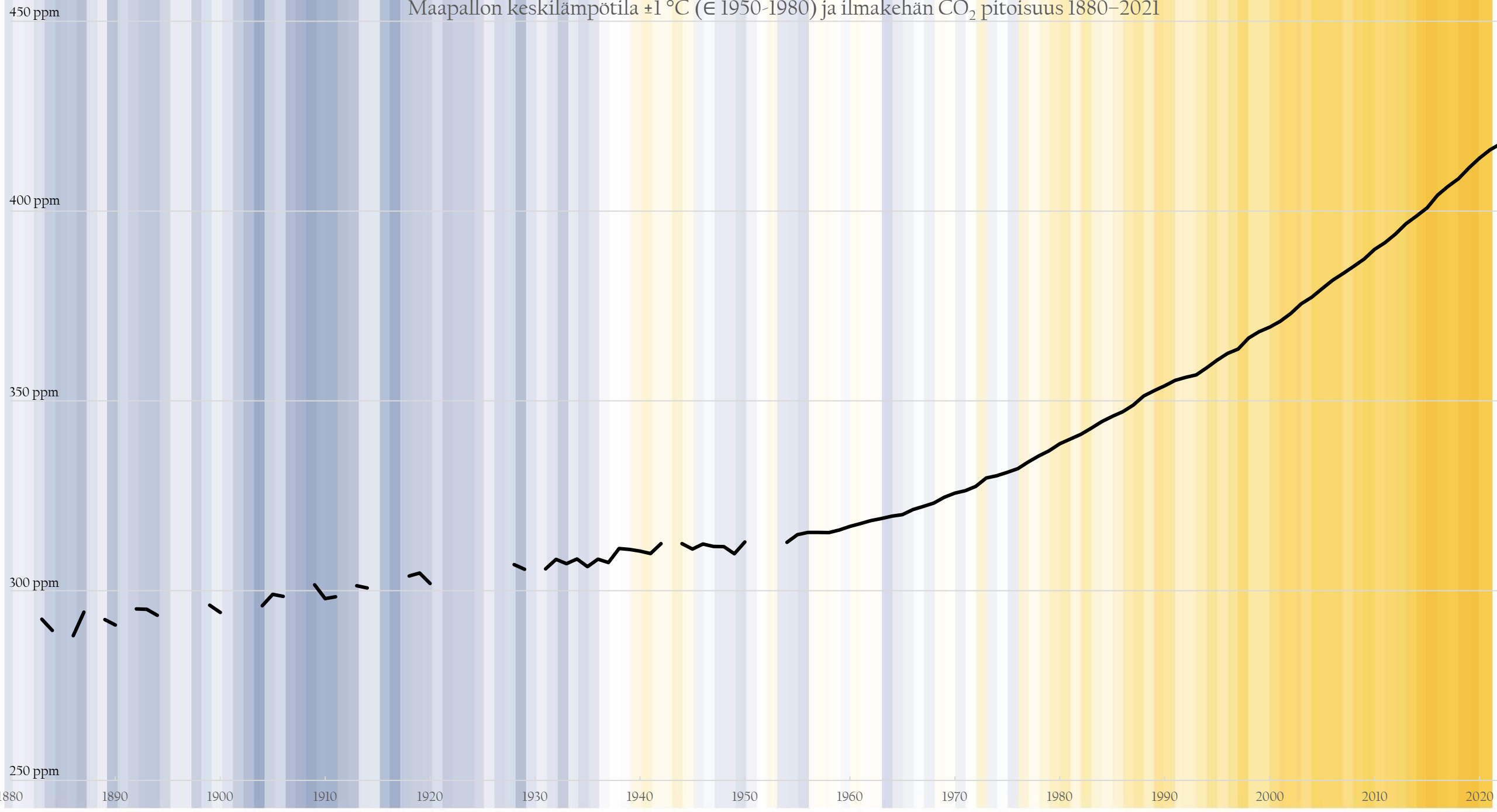

Hilda Olson 1867 Hautajaiset

Kansalaisyhteiskunta ja energian valta

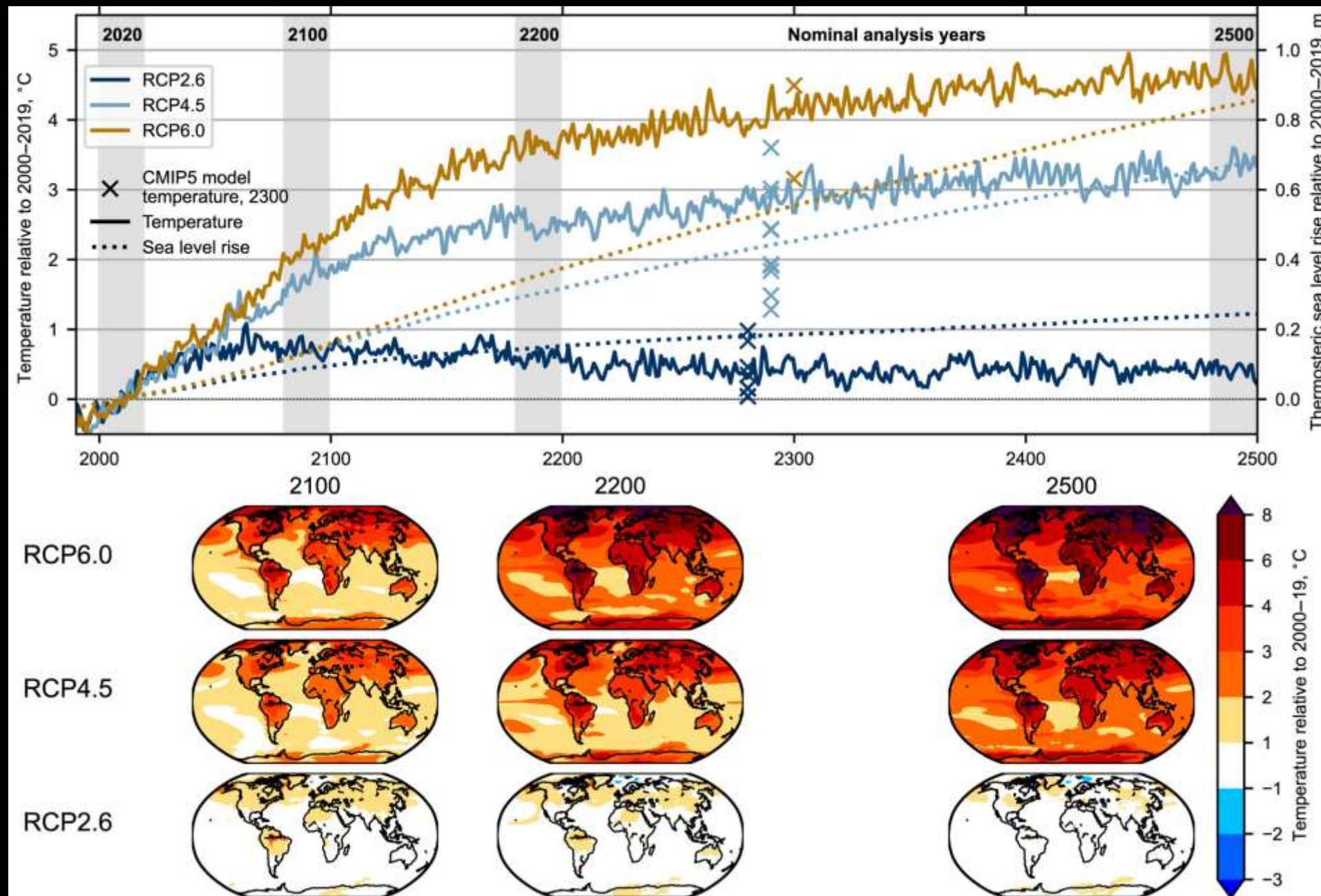
Maapallon keskilämpötila ± 1 °C (\in 1950-1980) ja ilmakehän CO₂ pitoisuus 1880–2021

Climate change research and action must look beyond 2100

Kolme päästöskenaariota vahvasta [RCP2.6], kohtalaisesta [RCP4.5], ja heikosta [RCP6.0] globaalista ilmastopolitiikasta

[Päästöt huipussaan 2020 – 2040 – 2080]

A photograph of António Guterres, the 9th Secretary-General of the United Nations, speaking at a podium. He is wearing a dark suit, a light blue shirt, and a red patterned tie. His right hand is raised in a gesture. The background features the United Nations logo, which consists of a world map surrounded by a laurel wreath, set against a blue background.

“On yksiselitteistä, että ihmisen vaikutus on lämmittänyt ilmakehää, meriä ja maata. Laajoja ja nopeita muutoksia on tapahtunut ilmakehässä, valtamerissä, kryosfäärissä ja elonkehässä.” IPCC 2021

“Oikeasti vaarallisia radikaaleja ovat ne maat, jotka ovat lisäämässä fossiilisten polttoaineiden tuotantoa. Fossiilisten polttoaineiden infrastruktuuriin sijoittaminen osoittaa moraalista ja taloudellista hulluutta”

António Guterres, 4.4.2022

Päivälehti 4.2.1900

jotenkin yhtäsuuret, voidaan kysyä, onko hiilihapon lisäys, jonka meidän päivien teollisuus polttamalla saa aikaan, niin suuri että se voi vaikuttaa ilmastoon. Vastaus on myöntävä. Poltettaessa 500

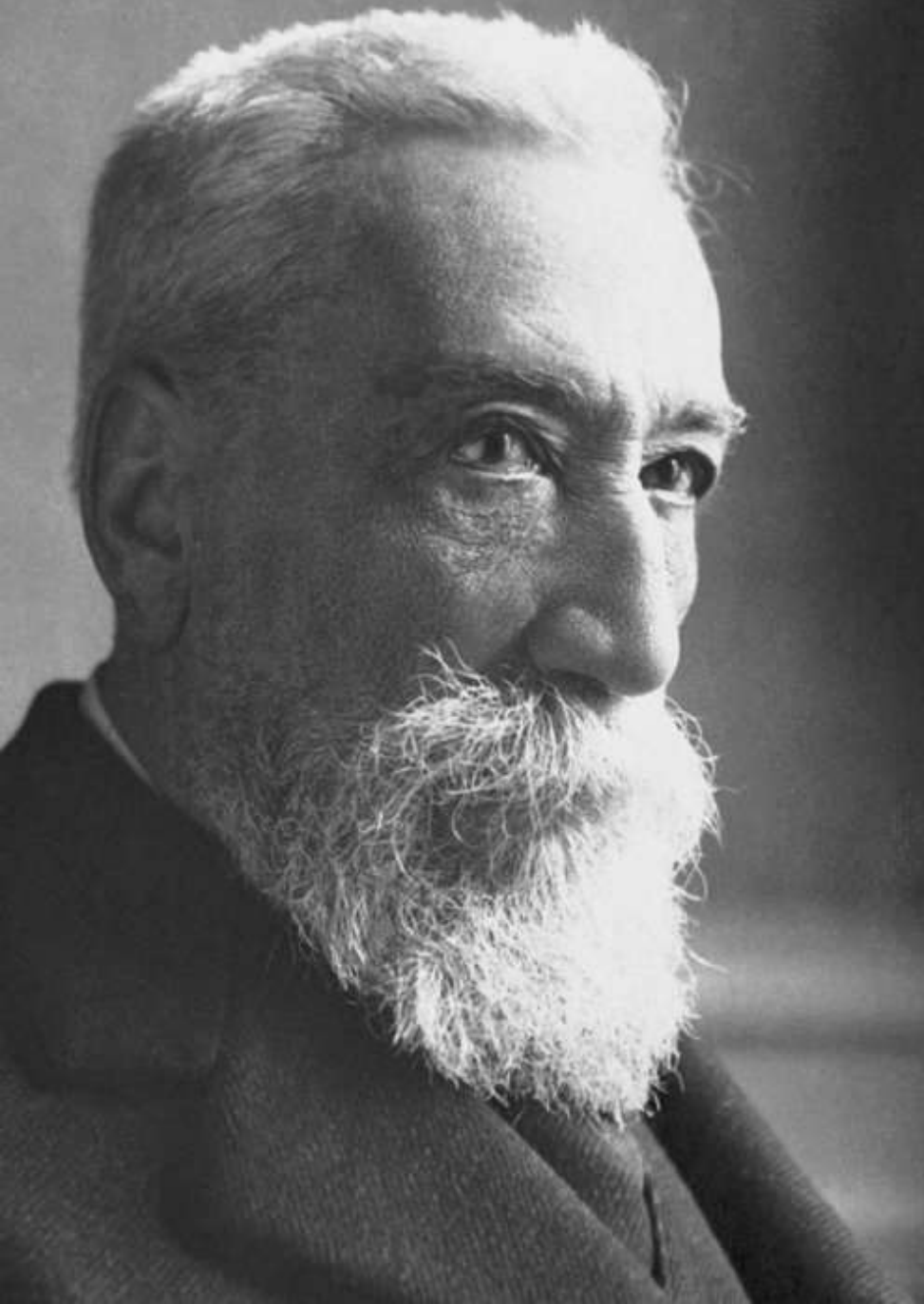
Prof. Ernst Alexander Homén

Arjen ongelmia

- Helteet ja kuivat kaudet
 - Myrskyisyys
 - Ruokaturvallisuus
 - Merenpinnan nousu
 - Luontokato
 - Infrastruktuuri
 - Geopoliittiset riippuvuudet
-
- Puolet suomalaisten talouksien varallisuudesta on sitoutunut rakennuskantaan – suuri rooli muutoksessa.

He, joihin ilmastonmuutos vaikuttaa suhteettoman paljon, ovat usein vähiten vastuussa sen aiheuttamisesta. (Timberley /BBC 9.11.21)

Utopiat – Anatole France

Sans les utopistes d'autrefois, les hommes vivraient encore misérables et nus dans les cavernes. Ce sont des utopistes qui ont tracé les lignes de la première cité. Il faut plaindre le parti politique qui n'a pas ses utopistes. Des rêves généreux sortent les réalités bienfaisantes. L'utopie est le principe de tout progrès et l'enquise d'un avenir meilleur. (France 1906: 73)

"Ilman menneisyyden utopisteja ihmiset eläisivät edelleen kurjina ja alasti luolissa. Utopistit piirsivät ensimmäisen kaupungin linjat. Meidän on säälettävä poliittista puoluetta, jolla ei ole utopistiaan. Unelmien runsaus synnyttää hyödyllistä todellisuutta. Utopia on kaiken edistyksen periaate ja pyrkimys parempaan tulevaisuuteen."

Kirjallisuuden Nobel 1921

CARBON COST | CLIMATE CHANGE

The world's fight for 'climate justice'

(Image credit: Getty Images)

By Jocelyn Timperley 9th November 2021

Some of the world's poorest and lowest carbon-emitting countries are suffering the most from climate change. Is it time for 'climate justice'?

In March and April 2019, two devastating cyclones swept through Mozambique, one of the world's poorest countries. **Hundreds of people were killed and millions more left** in need of humanitarian support, such as access to safe water. The first storm, Cyclone Idai, was **the second deadliest** to ever hit the Southern Hemisphere. The second, Cyclone Kenneth, was the strongest to ever hit Africa.

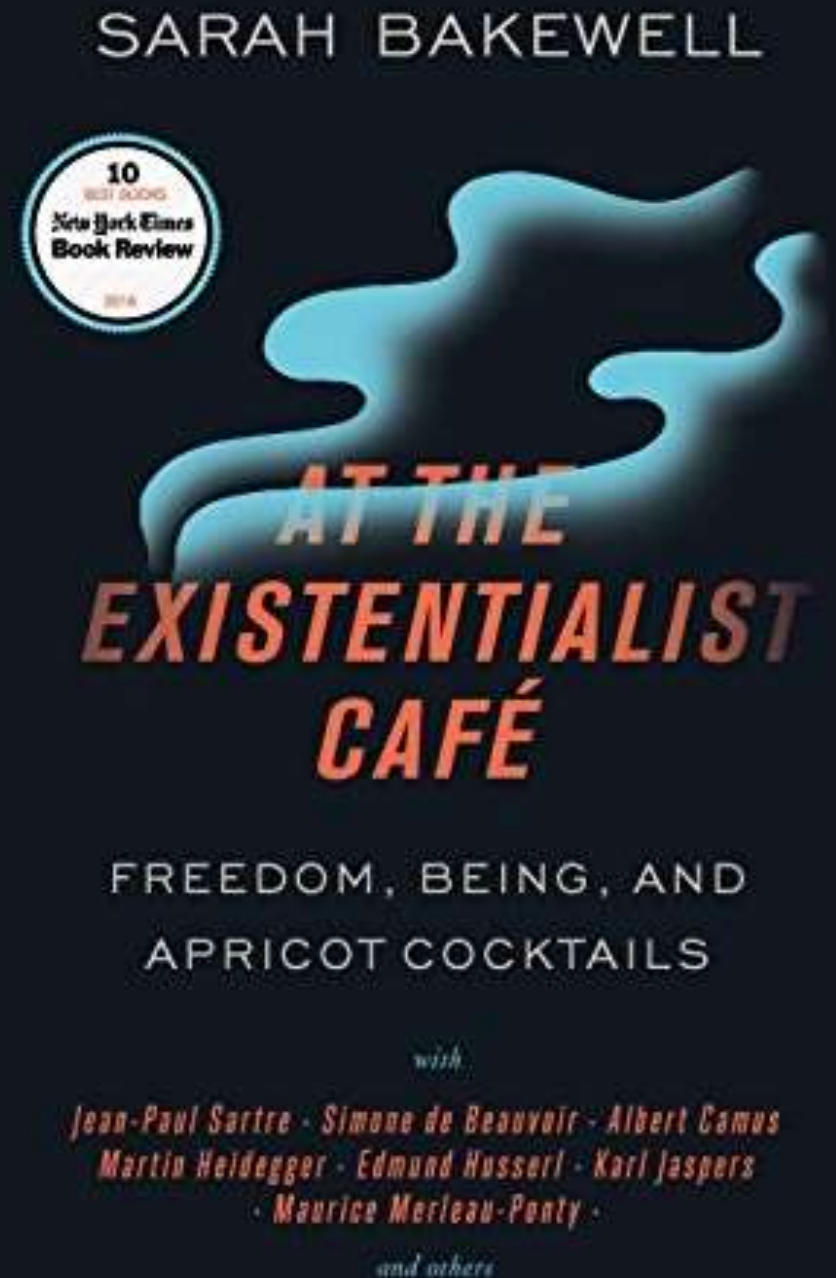
Ilmasto-oikeudenmukaisuus

- *Maailman köyhempi puolisko aiheuttaa noin 13 % kulutuksen päästöistä, kun taas 45 % päästöistä syntyy maailman rikkaimman kymmenyksen käsissä. (Chancel & Piketty 2015: 2)*
- *Pohjimmiltaan ilmasto-oikeudenmukaisuus on huomionkiinnittämistä siihen miten ilmastonmuutos vaikuttaa ihmisiin eri tavoin, epätasaisesti ja suhteettomasti ja ilmastoepäoikeudenmukaisuuden korjaamista reiluin ja tasapuolisin keinoin. (Sultana 2022: 118)*
- *Vähähiilisyys ilman ongelman siirtämistä (Sovacool ym. 2019) - 'ilmastovelan' takaisinmaksu ja poliittisten rakenteiden peruskorjaus (Turhan 2021)*
- *Pitkän aikavälin ajattelu ja velvollisuus tulevia sukupolvia kohtaan (Brown Weiss 1992)*
- *kulttuurisen identiteetin tunnistaminen on perustavanlaatuinen kysymys osallistuvan ja osallistavan demokratian toteutumisessa. (Schlosberg 2004: 537)*

”pienetkin päätökset tulisi tehdä ikään kuin päättäisimme koko ihmiskunnan puolesta”
(Bakewell 2017: 10)

- Sartrelainen eksistentialismi

Rakentava selviytymismenetelmä helpottaa ilmastoahdistusta ja estää ahdistuksen muuttumisen hyvinvointia huonontavaksi (Ojala ym. 2021)

We must also remember that there is not a point where everything is lost. There is not like a *tipping point* that we cross and now there is no point of doing anything ...

We can always prevent things from getting worse. It is never too late to do as much as we can.”

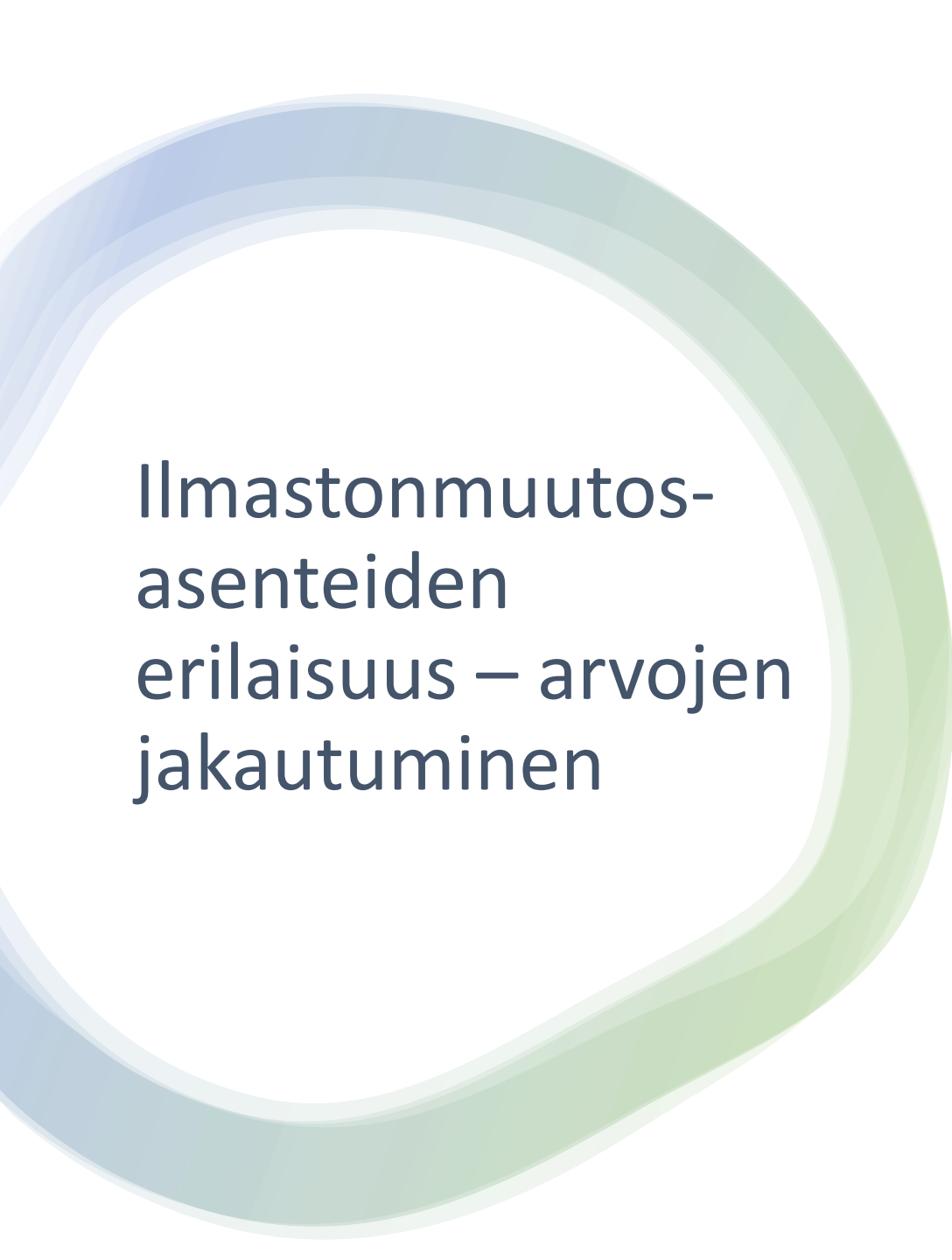
“Meidän on muistettava, että ei ole olemassa pistettä, jossa kaikki menetetään. Ei ole olemassa keikahduspisteitä, jotka ylitettyämme ei ole järkeä tehdä enää mitään...

Voimme aina estää asioiden kääntymistä vielä pahemmaksi. Ei ole ikinä liian myöhäistä tehdä niin paljon kuin pystymme.”

- Hepokulta, Turku. 1960-luvun lopun lähiö, n. 10 min pyörämatkan päässä Turun juna-asemalta
- Aie tehdä kattava remontti – julkisivu- ja linjaremontti, maalämpö, aurinkopaneelit ja mahdollisuus jäähdytykseen – seitsemällä taloyhtiöllä
- Energiankulutus puolittuu, asuntokohtaiset mittarit, segregaaation vaara ja aikataulutussongelmat –
- Tyyllillisesti 1970-luvun uusintamista

Ilmastonmuutos- asenteiden erilaisuus – arvojen jakautuminen

Ilmastokysymykset politisoituvat

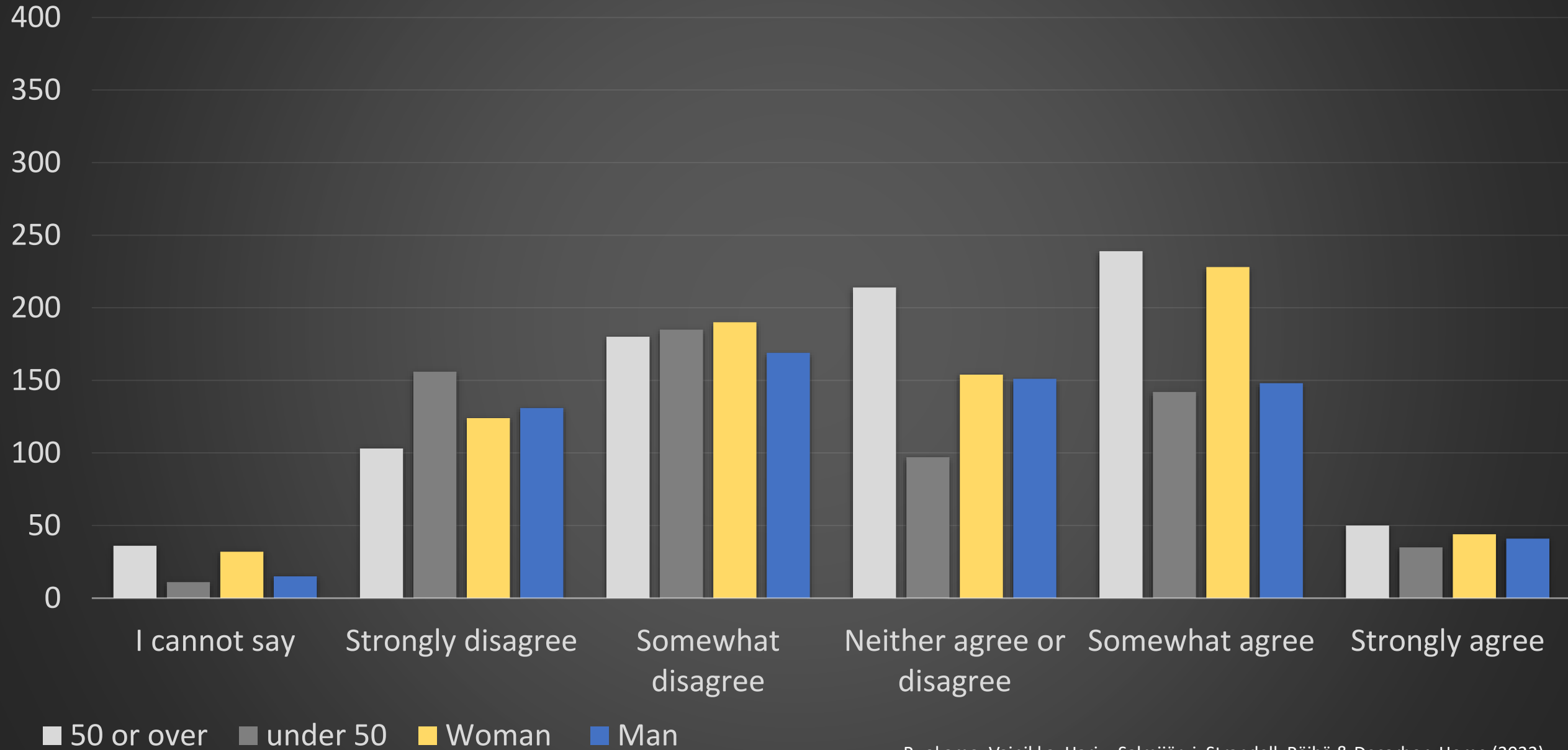
+ Tasapuolisuutta kannattavat arvot, luottamus instituutioihin ja osallistuminen kansalaisyhteiskuntaan.

- Hierarkkinen ajattelutapa, epäilevät vertaiset ja taloudellinen laskusuhdanne (Drews & van der Bergh 2016)

- Konservatiivinen valkoinen mies -efekti. ‘Cool dudes’ (McCright & Dunlap 2011)
- ”merkittäväntä sosiaalista muutosta eivät aja influensserit (tai mielipidevaikuttajat) vaan helposti vaikuttavat yksilöt, jotka vaikuttavat muihin helposti vaikuttuviin yksilöihin.” (Watts & Dodds 2007 vrt. Katz & Lazarsfeld 1955)
- Hermeneuttinen kupla (Watts & Rothschild 2017)
 - “Media täydentää ja uudistaa tiettyjä poliittisia näkemyksiä, vaikkakin hyvin lyhyeksi aikaa antaen tiedonvälitykselle merkittävää valtaa” (Broockman & Kalla 2022)
 - Tutkijoiden vastuu

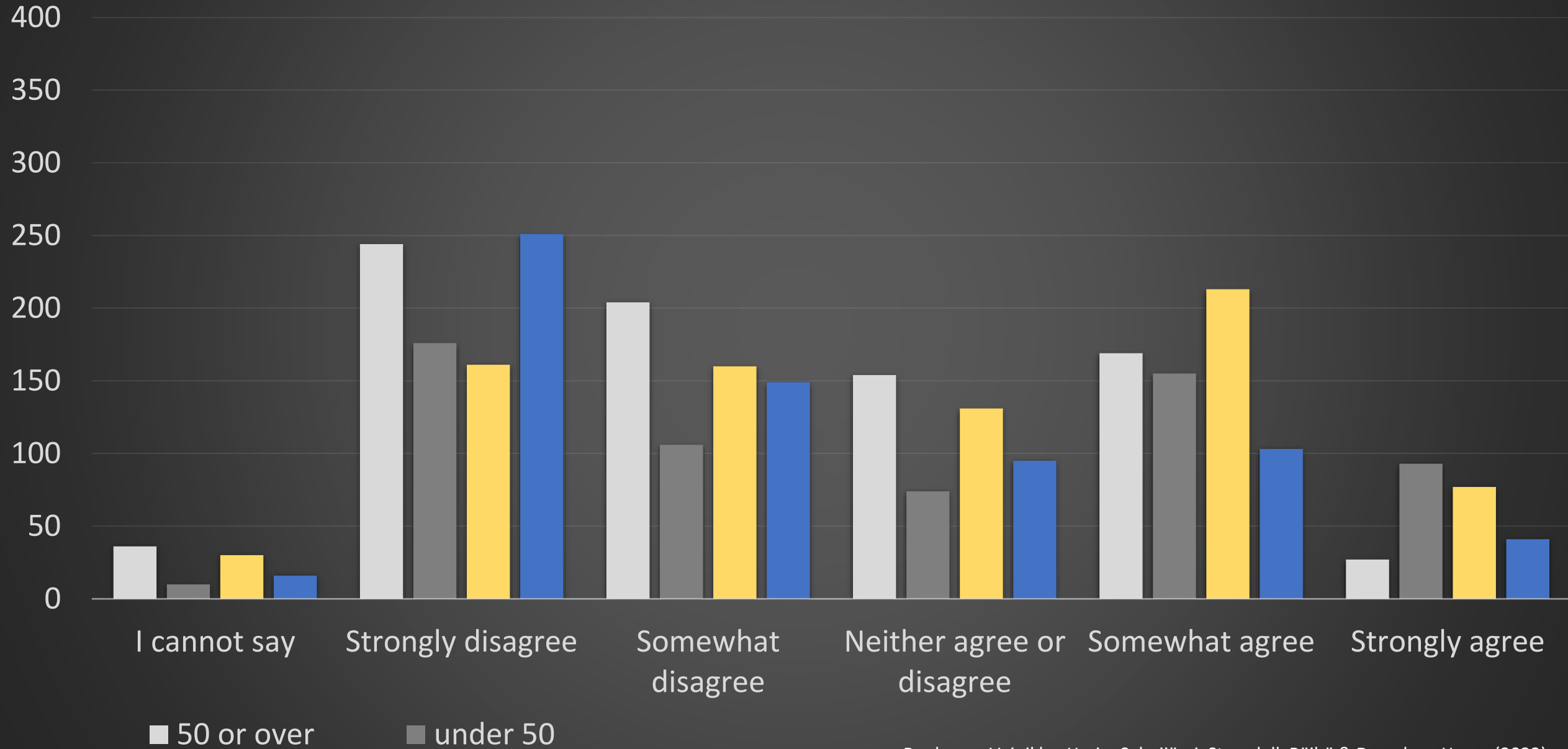
Our family talks about the effects of climate change often

Age: n=1448; Gender: n=1427

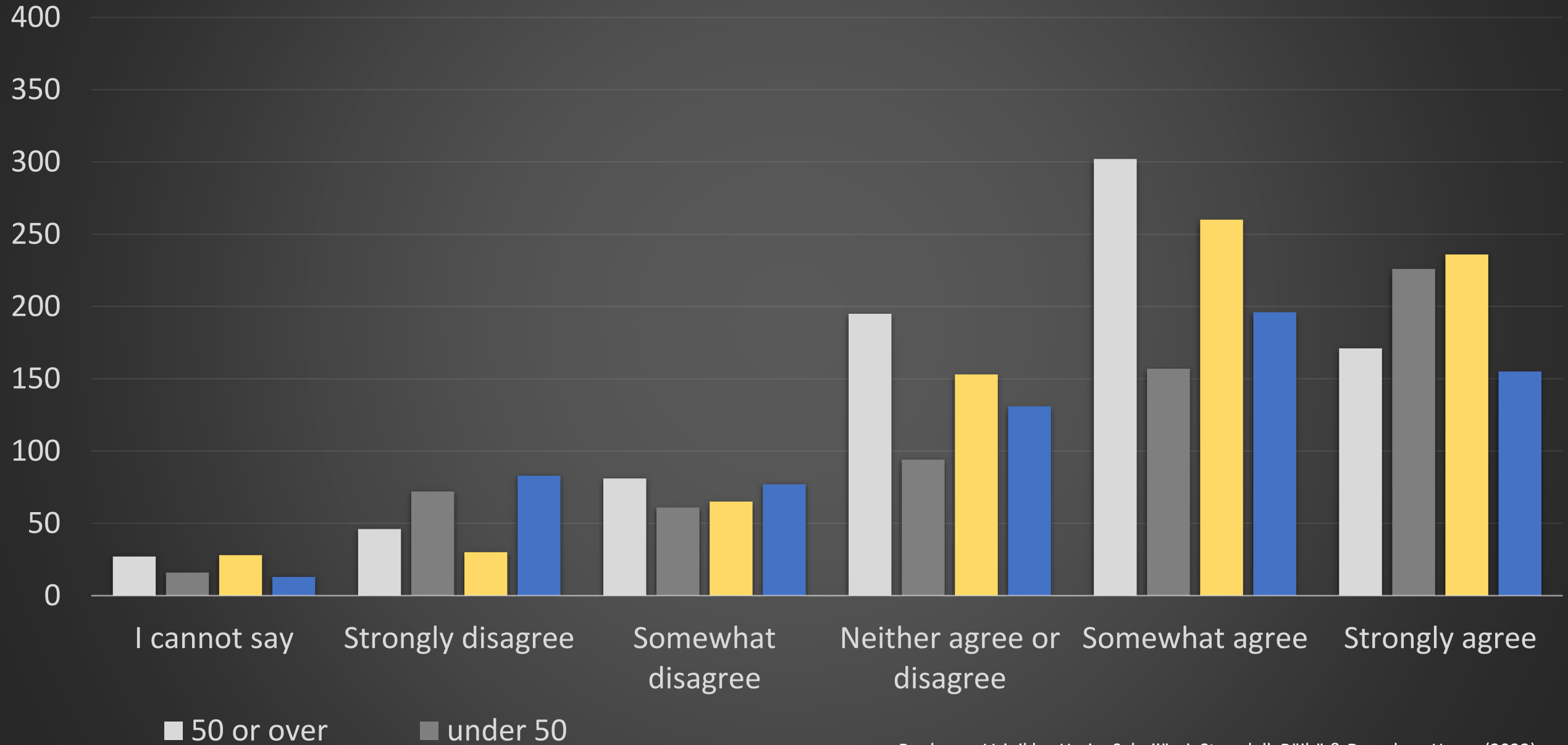

I have experienced anxiety over climate change

Age: n=1448; Gender: n=1427

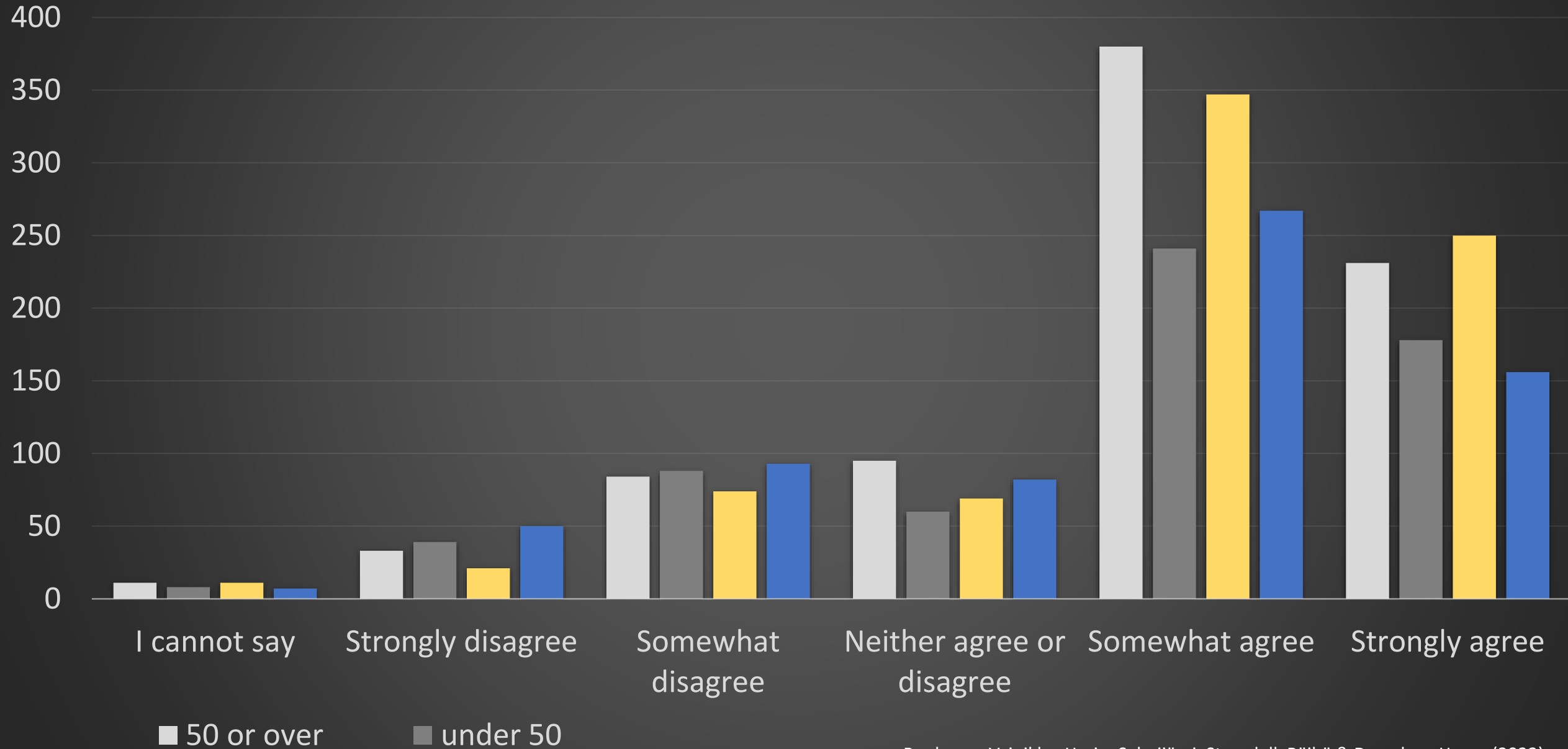

I believe that decision-makers need to do more to mitigate climate change. Age: n=1448; Gender: n=1427

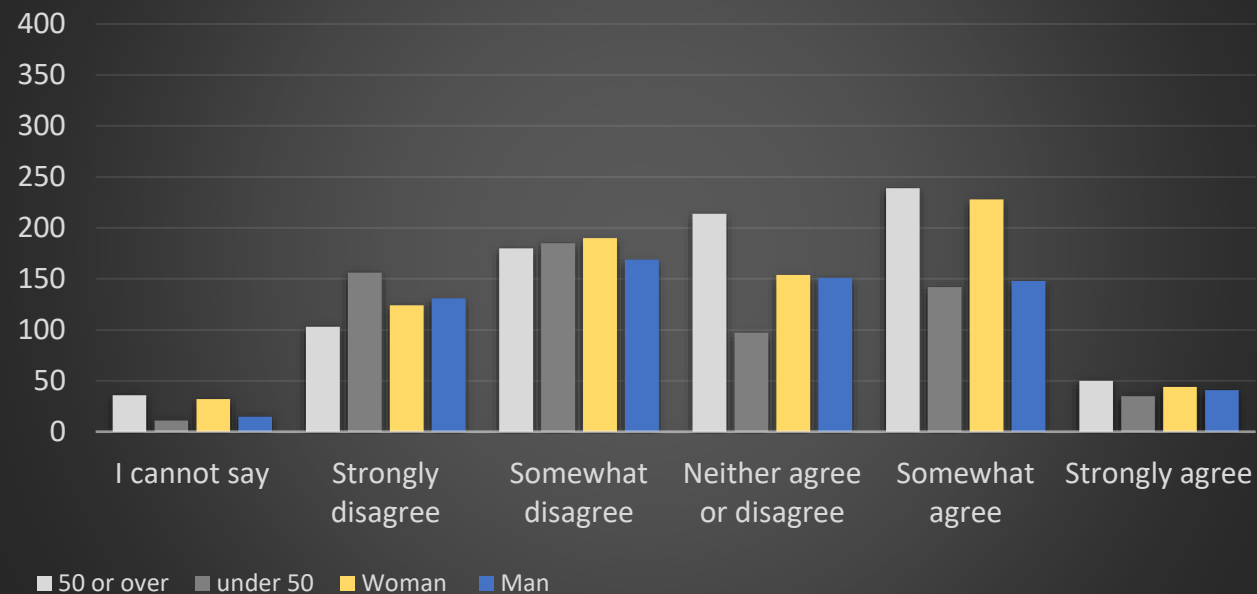
The actions of an individual matter in mitigating climate change

Age: n=1448; Gender: n=1427

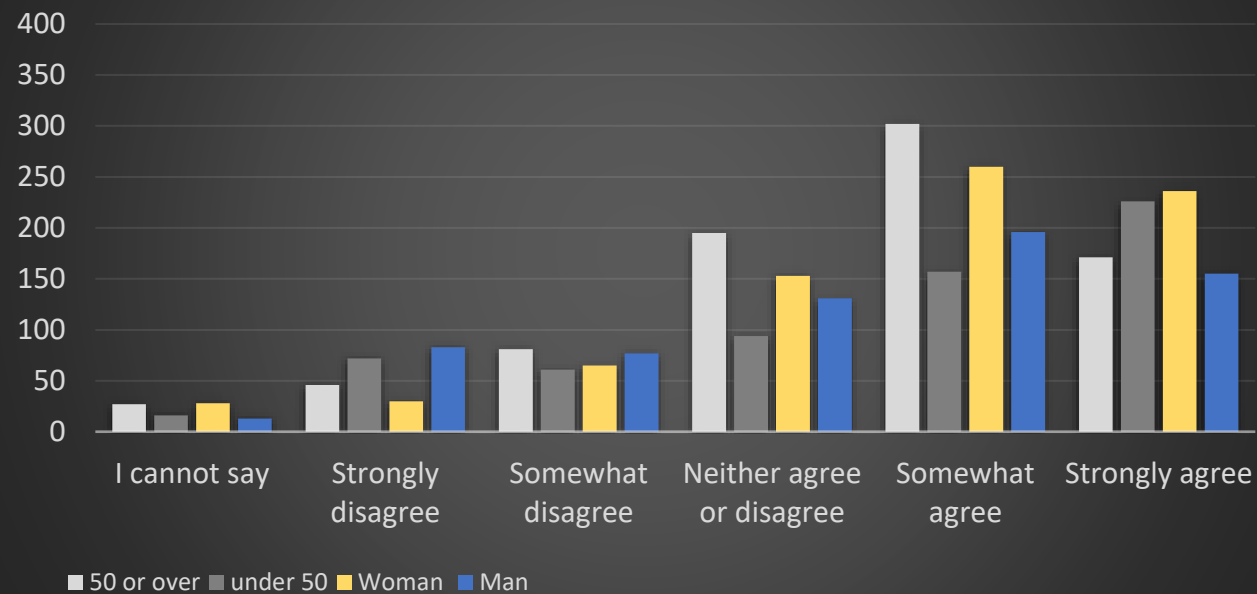

Our family talks about the effects of climate change often

Age: n=1448; Gender: n=1427

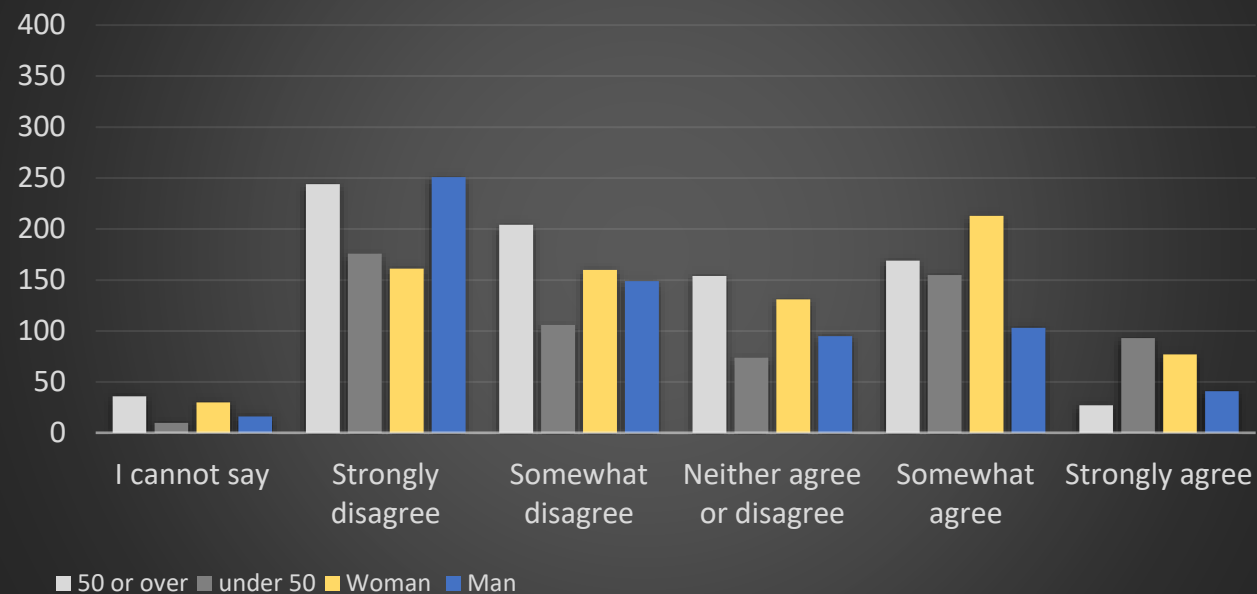

I believe that decision-makers need to do more to mitigate climate change. Age: n=1448; Gender: n=1427

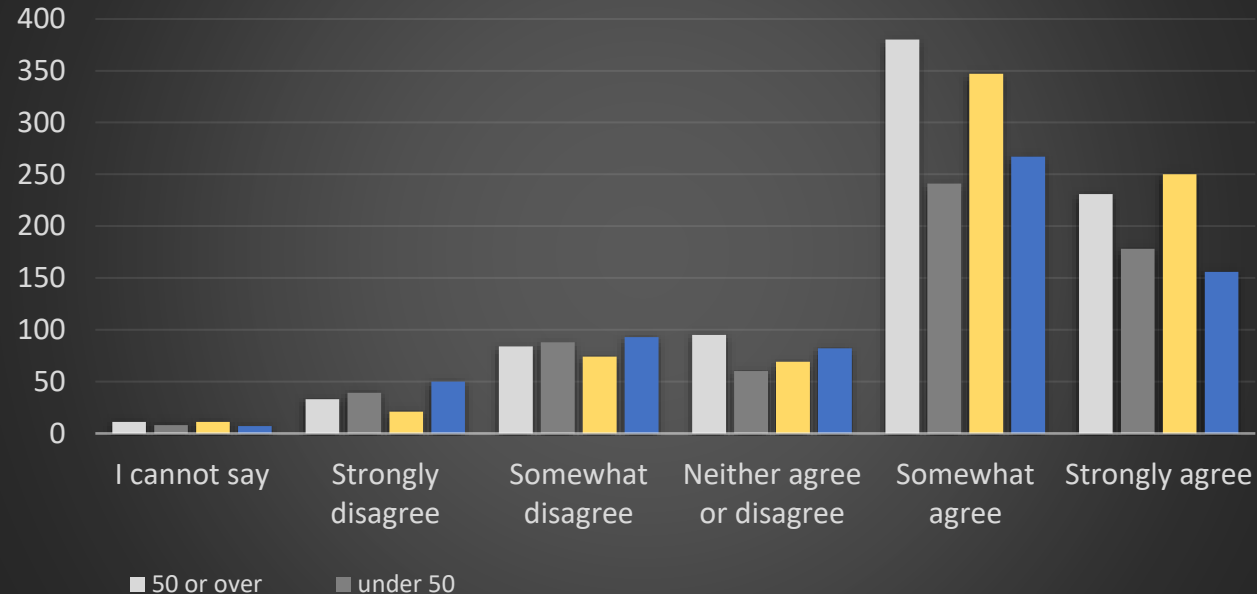
I have experienced anxiety over climate change

Age: n=1448; Gender: n=1427

The actions of an individual matter in mitigating climate change

Age: n=1448; Gender: n=1427

Ilmastoviisaus, kuten valtameretkin, on tehty pienistä pisaroista

Kirjallisuus

- Bakewell, S. (2017). *At the existentialist café*. Other Press, New York.
- BBC (2021) Greta Thunberg on global climate activism. Andrew Marr spoke to Greta Thunberg, climate activist. Haettu 10.5.2022. <<https://www.bbc.co.uk/programmes/p0b1d876>>.
- Borch, C. (2012). *The politics of crowds: An alternative history of sociology*. Cambridge University Press, Cambridge.
- Bouzarovski, S. & Tirado Herrero, S. (2017). The energy divide: Integrating energy transitions, regional inequalities and poverty trends in the European Union. *European Urban and Regional Studies* 24(1), 69–86.
- Broockman, D. & Kalla, J. (2022, April 1). The manifold effects of partisan media on viewers' beliefs and attitudes: A field experiment with Fox News viewers. <https://doi.org/10.31219/osf.io/jrw26>
- Brown Weiss, E. (1992). In fairness to future generations and sustainable development. *American University International Law Review* 8(1), 19–26.
- Chancel, L. & Piketty, T. (2015). *Carbon and inequality: from Kyoto to Paris*. Paris School of Economics, Pariisi.
- Drews, S. & Van den Bergh, J. C. (2016). What explains public support for climate policies? A review of empirical and experimental studies. *Climate Policy* 16(7), 855–876.
- Flikke, G. (2016). Resurgent authoritarianism: the case of Russia's new NGO legislation. *Post-Soviet Affairs* 32(2), 103–131.
- France, A. (1906). *Vers les temps meilleurs*. Edouard Pelletan, Pariisi.
- GISS (2022) NASA's Goddard Institute for Space Studies (GISS). Haettu 10.5.2022 <<https://climate.nasa.gov/vital-signs/global-temperature/>>.
- Guterres, A. (2022) SG/SM/21228 4 APRIL 2022. Haettu 10.5.2022 <<https://www.un.org/press/en/2022/sgsm21228.doc.htm>>.
- IPCC (2021). Summary for Policymakers. In Masson-Delmotte, V., P. Zhai, A. Pirani, S.L. Connors, C. Péan, S. Berger, N. Caud, Y. Chen, L. Goldfarb, M.I. Gomis, M. Huang, K. Leitzell, E. Lonnoy, J.B.R. Matthews, T.K. Maycock, T. Waterfield, O. Yelekçi, R. Yu, and B. Zhou (eds.) *Climate Change 2021: The Physical Science Basis. Contribution of Working Group I to the Sixth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change*. Cambridge University Press, Cambridge. pp. 3–32, doi:10.1017/9781009157896.001.
- Kanafani, K., Lund, A.M., Worm, A.S., Jensen, J.D., Birgisdottir, H. & Rose, J. (2021). Klimaeffektiv renovering: Balancen mellem energibesparelse og materialepåvirkninger i bygningsrenovering. *BUILD Rapport* 2021:24.
- Katz, E. & P. F. Lazarsfeld (1955) *Personal influence: The part played by people in the flow of mass communications*. Free Press, Glencoe.
- Laine, J. (2017). European civic neighbourhood: Towards a bottom-up agenda across borders. *Tijdschrift voor Economische en Sociale Geografie* 108(2), 220–233.
- Lenton, T. M. & Latour, B. (2018). Gaia 2.0. *Science* 361(6407), 1066–1068.
- Lyon, C., Saupe, E. E., Smith, C. J., Hill, D. J., Beckerman, A. P., Stringer, L. C., Marchant, R., McKay, J., Burke, A., O'Higgins, P., Dunhill, A. M., Allen, B. J., Riel-Salvatore, J. & Aze, T. (2022). Climate change research and action must look beyond 2100. *Global Change Biology*, 28(2), 349–361.
- McCright, A. M. & Dunlap, R. E. (2011). Cool dudes: The denial of climate change among conservative white males in the United States. *Global Environmental Change* 21(4), 1163–1172.
- Nissinen, A. & Savolainen, H. (2019). Julkisten hankintojen ja kotitalouksien kulutuksen hiilijalanjälki ja luonnonvarojen käyttö-ENVIMAT-mallinnuksen tuloksia. *Suomen Ympäristökeskuksen Raportteja* 15/2019.
- Ojala, M., Cunsolo, A., Ogunbode, C. A. & Middleton, J. (2021). Anxiety, worry, and grief in a time of environmental and climate crisis: a narrative review. *Annual Review of Environment and Resources* 46, 35–58.
- Paiho, S., Pulakka, S. & Knuuti, A. (2017). Life-cycle cost analyses of heat pump concepts for Finnish new nearly zero energy residential buildings. *Energy and Buildings* 150, 396–402.
- Päivälehti* (1900). Fyysillisen yhdistyksen.... 04.02.1900 (29), 3. Kansalliskirjaston digitaaliset aineistot. <<https://digi.kansalliskirjasto.fi/sanomalehti/binding/579187?page=3>>.
- Rapley, C. (2012). Climate science: Time to raft up. *Nature* 488(7413), 583–585.
- Rubino, M., Etheridge, D. M., Trudinger, C. M., Allison, C. E., Battle, M. O., Langenfelds, R. L., Steele, P., Curran, M., Bender, M., White, J. W. C., Jenk, T. M. & Francey, R. J. (2013). A revised 1000 year atmospheric $\delta^{13}\text{C}$ -CO₂ record from Law Dome and South Pole, Antarctica. *Journal of Geophysical Research: Atmospheres* 118(15), 8482–8499.
- Salo, M., Savolainen, H., Karhinen, S. & Nissinen, A. (2021). Drivers of household consumption expenditure and carbon footprints in Finland. *Journal of Cleaner Production* 289, 125607.
- Schlosberg, D. (2004). Reconciling environmental justice: global movements and political theories. *Environmental Politics* 13(3), 517–540.
- Sovacool, B. K., Martiskainen, M., Hook, A. & Baker, L. (2019). Decarbonization and its discontents: a critical energy justice perspective on four low-carbon transitions. *Climatic Change* 155(4), 581–619.
- Sperling, K. (2017). How does a pioneer community energy project succeed in practice? The case of the Samsø Renewable Energy Island. *Renewable and Sustainable Energy Reviews* 71, 884–897.
- Sultana, F. (2022). Critical climate justice. *The Geographical Journal* 188(1), 118–24.
- Suomalainen Wirallinen Lehti* (1877). Juhana Ludwig Runebergin hautajaiset. 15.05.1877 (57), 2. Kansalliskirjaston digitaaliset aineistot. <<https://digi.kansalliskirjasto.fi/sanomalehti/binding/417253?page=2>>.
- Swim, J. K., Aviste, R., Lengieza, M. L., & Fasano, C. J. (2022). OK Boomer: A decade of generational differences in feelings about climate change. *Global Environmental Change* 73, 102479.
- Tàbara, JD (2021). Enabling positive tipping points towards global sustainability in uncertain times. Haettu 13.8.2021, <https://council.science/current/blog/enabling-positive-tipping-points-towards-global-sustainability-in-uncertain-times>>.
- Turhan, E. (2021). Envisioning climate justice for a post-pandemic world. *Dialogues in Human Geography* 11(1), 4–7.
- Uusi Suometar* (1892). Jälkimmäinenkin vuodesta 1867, 02.04.1892 (77), 2. Kansalliskirjaston digitaaliset aineistot. <<https://digi.kansalliskirjasto.fi/sanomalehti/binding/593540?page=2>>.
- Watts, D. J. & Dodds, P. S. (2007). Influentials, networks, and public opinion formation. *Journal of Consumer Research* 34(4), 441–458.
- Watts, D. J. & Rothschild, D. M. (2017). Don't blame the election on fake news. Blame it on the media. *Columbia Journalism Review*, 5.

Kohti hiilivapaita koteja!

Seuraa hankettamme
Twitterissä:
@decarbonhome

Kiinnostavia julkaisuja ja
blogeja kotisivulla:
decarbonhome.fi